

Hyvät kelit

Kuluneena kesänä ei ainakaan tarvinnut valittaa huonoja kelejä – jos pitää lämmöstä ja auringonpaisteesta.

Kuulin jokin aika sitten radiosta, että kesän kuumat ja kuivat kelit ovat vaikuttaneet hyvin haitallisesti heinä- ja viljasatoon. Olin jo muutama vuosi sitten todennut, että sanaa *keli* on alettu käyttää samassa merkityksessä kuin sanaa *sää*, mutta silti se tuntuu minusta hieman vieraalta. Olin nimittäin aikaisemmin pitänyt tällaista *keli*-sanan käyttöä täysin epämuodollisena, ehkä jopa hieman huumoria tavoittelevana. Niinpä jäin nyt taas miettimään, onko sanan merkitys laajentunut näin paljon. Ovatko sanat todella synonyymejä?

Kielitoimiston sanakirjan mukaan *keli*-sanalla on kaksi merkitystä. Perinteinen merkitys on 'säästä riippuva teiden tai maaston kulkukelpoisuus'. Puhutaan esimerkiksi vesikelistä, liukkaasta kelistä ja hyvästä hiihtokelistä. Sanakirjan verkkoversiossa annetaan myös merkitys 'sää, ilma', mutta huomautetaan sen olevan arkinen. Siellä annetaan esimerkit "Hiostava keli. Oli aika sateiset kelit lomalla." Yleiskielessä sanat eivät siis ole täydellisiä synonyymejä – puhekielessä ja murteissa niitä sitä vastoin käytetään vapaammin.

Miten *sää* sitten määritellään? Edellä mainitun sanakirjan mukaan *sää* on 'ilmakehän tila maanpinnalla jollakin tietyllä paikalla tietyssä ajassa, säätila'. Huomenna saattaa esimerkiksi olla poutainen ja hyvä retkisää tai tuulinen ja sateinen sää. Myös *ilma*-sanan yksi merkitys on tämä.

Keli-sanan merkitys on siis laajentunut ja sanaa käytetään usein *sään* asemesta. Kannattaa kuitenkin aina miettiä yhteyden mukaan, kumman valitsee. Onneksi kukaan ei kai ole vielä alkanut vakavissaan puhua hyvistä heinäkeleistä. Se menisi ainakin minusta liian pitkälle.

Paula Ehrnebo